

Силабус курсу

Методологія психолого-педагогічних досліджень у галузі дошкільної освіти

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 01 освіта / педагогіка
Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
Освітньо-наукова програма «Дошкільна освіта»
Рік підготовки – 2, семестр – 3
Компонент освітньої програми: вибіркова
Кількість кредитів – 4
Консультації: вівторок, четвер; 14:05, ауд. 302.
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор педагогічних наук, професор **Чайка Володимир Мирославович**

Контактна інформація:

chaikavm2704@gmail.com

(0352) 53 36 25 – деканат факультету педагогіки і психології

Опис дисципліни

Дошкільна педагогіка, як і будь-яка наука, може успішно розвиватися за умови постійного поповнення новими фактами. Для нагромадження, пізнання та інтерпретації їх потрібен добір науково обґрунтованих методів дослідження, що залежать від сукупності *методологічних принципів* - основних положень, на яких ґрунтується дослідницьке і практичне перетворення педагогічних систем. Вони повинні бути обґрунтованими, узагальненими і обов'язковими для виконання. Система вихідних положень, принципів, способів пізнання, перетворення дійсності утворює методологію науки, яка репрезентує компоненти наукового дослідження, об'єкт, предмет, завдання аналізу, сукупність необхідних для їх вирішення дослідницьких засобів, а також формує уявлення про послідовність дій дослідника у процесі розв'язання поставлених завдань.

Мета - формування професійної компетентності майбутніх докторів філософії в галузі дошкільної освіти щодо використання методів психолого-педагогічного дослідження в науковій та професійній діяльності, використання світових досягнень педагогіки у науковій та професійній діяльності задля забезпечення інтеграції вітчизняної системи дошкільної освіти освітні європейський простір.

Завдання курсу:

- розширення знань здобувачів наукового ступеня доктора філософії в галузі дошкільної освіти про класичні та сучасні методи психолого-педагогічного дослідження;
- формування умінь з розробки програми експериментально-дослідної роботи закладу дошкільної освіти за визначеним напрямом;

- формування вмінь методично грамотно застосовувати методи психолого-педагогічного дослідження в науковій та професійній діяльності;
- аналіз результатів наукової діяльності на рефлексивні основі, самоаналіз своїх вчинків у різних її сферах;
- ознайомлення здобувачів наукового ступеня доктора філософії в галузі дошкільної освіти з методологічними орієнтирами здійснення порівняльних досліджень з урахуванням світових тенденцій і національних особливостей;
- формування уявлень аспірантів про інтеграційні процеси в галузі педагогічної освіти на європейському континенті;
- зіставлення педагогічних ідей і практики дошкільного виховання та формування на цій основі теоретичних підходів універсального прогностичного характеру.

Структура дисципліни

Годи- ни Лек./ сем.	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ. РІВНІ МЕТОДОЛОГІЇ ТА КОМПОНЕНТИ МЕТОДОЛОГІЧНИХ РІВНІВ	Мати концептуальні й методологічні знання щодо психолого-педагогічних досліджень в галузі дошкільної освіти; вміти здійснювати аналіз педагогічної літератури щодо рівнів методології.	Питання
2/2	СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ОНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ. ЕТАПИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	Знати основні положення стратегії оновлення та розвитку дошкільної освіти ; вміти визначати етапи наукового дослідження.	Питання, проєкти
2/4	ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	Розуміти та вміти охарактеризувати методологічні принципи наукового дослідження.	Питання, проєкти
2/4	МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	Знати поняттєво-категоріальний апарат методів наукового дослідження; обґрунтовувати застосування методів психолого-педагогічного дослідження в роботі з дітьми дошкільного віку. Володіти методами і методиками психолого-педагогічного дослідження в роботі з дітьми дошкільного віку.	Питання, проєкти, презентації
2/4	ТЕОРЕТИЧНІ МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	Знати особливості теоретичних методів наукового дослідження; Вміти реалізовувати теоретичні методи наукового дослідження.	Питання, проєкти

4/6	ЕМПІРИЧНІ МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	Знати особливості теоретичних методів наукового дослідження; Вміти реалізовувати емпіричні методи наукового дослідження	Питання, проєкти
2/2	МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА	Характеризувати основні засади гуманістичної парадигми; знати шляхи і засоби формування методологічної культури педагога; вміти характеризувати і аналізувати конструктивний вітчизняний і зарубіжний педагогічний досвід; уміти виявляти основні освітні компетенції вихователя закладу дошкільної освіти.	Питання, проєкти, презентації

Досягнення програмних результатів

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН 2	На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 3	Знати основні наукові підходи, концепції (освітні, антропологічні, педагогічні), парадигми, технології дошкільної освіти, їх історичні аспекти, особливості функціонування ЗДО, фундаментальні праці з проблем дошкільної освіти, глибоко розуміти її теоретичні й практичні проблеми, що потребують вирішення у наукових дослідженнях.
ПРН 5	Уміти здійснювати огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
ПРН 6	Обґрунтовувати адекватну предмету дослідження методологію, реалізовувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі дошкільної освіти; користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в закладі дошкільної освіти.
ПРН 7	Визначати етапи проведення експериментальної роботи; організовувати інформаційний пошук, самостійний відбір і якісну обробку наукової інформації, емпіричних даних та їх інтерпретацію; вміти формулювати висновки та

	узагальнення з дотриманням принципів академічної доброчесності; організовувати й оцінювати реалізацію етапів педагогічної експериментальної роботи з використанням інноваційних технологій.
ПРН 8	Володіти методами і методиками діагностики стану сформованості компетентності (навченості, вихованості, ціннісної позиції) учнів, студентів; методами й методиками діагностики якості знань дітей молодшого шкільного віку, студентів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни.
ПРН 9	Організовувати викладання дисциплін дошкільної освіти відповідно до завдань та принципів сучасної вищої школи, вимог до нормативного, наукового, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, використовувати ефективні засоби діагностики навчальних досягнень майбутніх фахівців.
ПРН 10	Оволодіти праксеологічними вміннями: застосовувати способи і прийоми цілеутворення, реалізації необхідних видів діяльності, оцінки і самооцінки результатів діяльності у розв'язанні професійних задач; застосовувати навички здоров'язбереження, прийоми виявлення і усвідомлення своїх можливостей, особистих і професійно значущих якостей; реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.
ПРН 11	Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).
ПРН 12	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі дошкільної освіти та міждисциплінарних досліджень.
ПРН 13	Дотримуватись основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний вибір в морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.

Літературні джерела

1. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 2-ге вид., допов. К.: Академвидав. 2012. 352 с. ISBN 978-966-8226-89-2.
2. Козак Л.В. Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності. К.: Едельвейс, 2014. 599 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. К.: Кондор, 2003. 192 с.
4. Мозкова Н. Г. Історія Філософії України: Підручник. Київ: Либідь, 2012. 413 с. Розділ: Специфіка, рівні, форми і методи наукового пізнання.
5. Національний освітній глосарій: вища освіта / автор-уклад.: В.М.Захарченко, С.А.Калашнікова, В.І.Луговий та ін.; за ред. В.Г.Кременя. 2-е вид., перероб, і доп. Київ : Плеяди, 2014. 100 с.
6. Основи наукових досліджень / Нац. академія пед.наук. Київ: Педагогічна думка, 2012. 143 с.
7. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: компетентнісний підхід: монографія // за заг. ред. Г.В.Беленької, О.А.Половіної. Умань:ВПЦ «Візаві», 2015. 208 с.

8. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підруч., затвердж. МОНУ. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 317 с.
9. Сисоєва С.О., Соколова І. В. Теорія і практика вищої освіти. Київ – Маріуполь, 2016. 338 с.
10. Хоружа Л.Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності. *Вища школа*, 2015. № 6. С.9-19.
11. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія / за ред. В. В. Чайки, О. І. Янкович. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. 240 с.

Електронні ресурси

1. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». Ел.ресурс. http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року <http://zakon4rada.gov.ua/laws/show/344/3013>
3. Чайка В. М. Методологія дидактики як базовий інваріант теорії професійної освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка*. 2012. № 5. С. 5-11. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2012_5_3.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування заходів та виконання завдань є обов'язковим компонентом освітнього процесу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1	40
Модуль 2	40
ІНДЗ	20

- Критерії оцінки:
 - ✓ «відмінно» – відповідність звітної документації програмним вимогам;
 - ✓ «добре» – деякі недоліки в оформленні звітної документації, хоча всі параметри звіту наявні;
 - ✓ «задовільно» – поверхове висвітлення матеріалів практики, наприклад, неглибокий аналіз матеріалів;
 - ✓ «незадовільно» – фрагментарне виконання поданих матеріалів.

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно (зараховано)
B	85-89	Добре (зараховано)
C	75-84	Добре (зараховано)
D	65-74	Задовільно (зараховано)
E	60-64	Задовільно (зараховано)
FX	35-59	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом